NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ A NEJLEPŠÍ ČESKÝ TÝDENNÍK NA ZÁPADĚ

POKROK ZÁPADU

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM NAŠEHO ČESKÉHO LIDU V AMERICE.

BEST ADVERTISING MEDIUM IN THE GREAT NORTHWEST

PUBLISHED AND ... ITED UNDER PERMIT NO. 180, AUTHORIZED BY THE ACT OF OCTOBER 6, 1917, ON FILE AT THE POST OFFICE OF OMAHA, NEB. By order of the President. A. S. BURLESON, Postmaster General.

ZALOŽEN R. 1871. — ROČNÍK XLIX. OMAHA, NEBR., DNE 27. ŘÍJNA (OCTOBER) 1920. ČÍSLO (NO.) 15.

Lord mayor Terence MacSwiney zemřel ve vězení

TERENCE MACSWINEY, STAROSTA MĚSTA CORKU V IRSKU, ZEMŘEL V BRIXTON VĚZENÍ V LONDÝNĚ

Skon jeho nadešel v sedmdesátý čtvrtý den jeho hladové stávky. — Kaplan Dominik a bratr byli u něho v době skonu.

Terence MacSwiney, lord mayor města Corku v Irsku, zemřel v pondělí v 5:40 hod. ráno v Brixton vězení v Londýně po hladové stávce, trvající sedmdesát tři dny. Kněz Dominik, jeho soukromý kaplan, a jeho bratr, John MacSwiney, nalézali se u jeho smrtelného lůžka v době skonu. Mac Swiney po několik posledních dní byl v bezvědomí a nebyl s to rozpoznati svých přátel.

Hladová stávka MacSwineye zahájena byla dne 12. srpna, kdy s desíti svými společníky byl zatčen vojáky v Corku, když podílel se na zasedání soudu Sinn Feinistů. Byl postaven před soud na základě zákona o obraně říše, uznán vinným a odsouzen na dva roky do vězení. Na to dopraven byl do Brixton vězení v Londýně. Jakoukoliv potravu odepíral přijímati od chvíle svého zatčení.

Terence MacSwiney byl radním města Corku a lord mayorem či starostou zvolen byl ve zvláštním zasedání městské rady tohoto města dne 30. března tohoto roku. Byl jedním z předních vůdců Sinn Feinistů a před svým zvolením do důležitého úřadu v irské samosprávě byl deportován a vězněn několikráte. Také v roce 1916 byl zatčen a vězněn ve spojení s irským velikonočním povstáním.

V den posledního zatčení, dne 12. srpna, podařilo se MacSwineyovi uniknouti do ulice zadními dveřmi radnice v Corku, kterou vojáci obklíčili, avšak byl přece dopaden. Po svém zatčení dopraven byl do vojenských kasáren a dne 16. května postaven byl před soud. Vojenský soud uznal jej vinným pro řadu přečinů, zvláště, že kontroloval tajné písmo policie, že měl u sebe dokument, který mohl vyvolati neklid, to jest, kopii resoluce městské rady v Corku, slibující věrnost Daily Eireannu, irskému republikánskému parlamentu, a že promluvil buřičskou řeč při příležitosti svého zvolení měšťanostou.

Jsa již značně sesláblým následkem odpírání potravy, MacSwiney postavil se na stanovisko, že soud není oprávněn jej souditi. Na začátku přelíčení prohlásil: "Jsem lord mayorem města a jeho nejvyšším sudím. Prohlašuji tento soud za nezákonný a ty, kdož na něm béřou účast, za provinilce, kteří mohou býti zatčeni na základě zákonů irské republiky."

Hned následující den po přelíčení lord mayor MacSwiney deportován byl do Anglie na palubě torpédoborce pod silným vojenským doprovodem a vsazen do vězení Brixton v Londýně. Vláda dne 19. srpna oznámila, že byl odsouzen na dva roky do vězení.

Hladová stávka MacSwineyova vyvolala pozornost celého světa. Anglické autority téměř denně získávaly různé protesty a apely od přátel irských snah po osamostatnění ze Spojených Států i z jiných zemí. Sinn Feinisté v Irsku naznačili vládě, že v případě jeho smrti dojde k prohlášení všeobecné stávky a k vážným výtržnostech po celém ostrově. Také přímý apel ku králi anglickému ukázal se neúspěšným.

Ve vězení získával lord mayor téměř denně spousty povzbuzovacích přípisů od svých přátel a také apely, aby od hladové stávky upustil. Na poslední apely odpovídal vytrvale, že kdyby vzdal se svého boje, "zradil by irskou svobodu" a že "raději zemře, nežli by to učinil."

Historie samovyhladovění Terence MacSwineye nepochybně půjde jako jedna z nejpohnutlivějších kapitol do historie staletí trvajícího zápasu Irčanů za svobodu. Vyvolala pozornost v celém světě. Smrt MacSwineyova může míti dalekosáhlé následky.

Předpověď velkého přílivu přistěhovalců

V roce 1921 přijede do Spojených Států million anebo více přistěhovalců, dle odhadu federálních úředníků, jež založeny jsou na číslicích za fiskální rok, končící 30. červnem, jež právě byly vydány. Pokud se čistého zisku v obyvatelstvu a nahražení pracovních sil v trhu práce týče, rok, končící červnem, znamenal větší stěhování z Ameriky do Evropy nežli z Evropy do Ameriky. Celkový počet přistěhovalců ze všech zemí byl 430,000 a vystěhovalců 288,315. Hlavní počet přistěhovalců přišel z Mexika a Kanady. Cizinců, přijevších z Evropy, bylo 246,295 a vrátivších se do Evropy 256,433, což znamenalo ztrátu 10,000. Před válkou asi 85 procent přistěhovalců přicházelo z Evropy, avšak v roce 1920 tvořili evropští přistěhovalci toliko 57 procent. Od června však již je možno pozorovati značný vzrůst v počtu přistěhovalců z Evropy a přistěhovalečtí úředníci předpovídají, že tohoto fiskálního roku evropští přistěhovalci budou tvořiti opětně 85 procent. Celkový počet přistěhovalců ve fiskálním roce, končícím v červnu roku 1920, byl třikráte tak velký jako počet přistěhovalců v roce 1919, ale tvořil pouze třetinu počtu přistěhovalců z roku 1914. V posledních třech měsících však příval přistěhovalců byl tak značný, že směle možno očekávati million přistěhovalců v roce 1921.

Jihoslované vyklidí sporné území

Jugoslavie slíbila vykliditi plebiscitní oblast v okolí Celovce v Kraňsku, dle sdělení římského časopisu Giornale D'Italia. Časopis tento současně sděluje, že co nejdříve zahájeno bude mezi Jugoslavií a Italií vyjednávání v zájmu urovnání otázky Adriatiku. Na vyjednávání tomto bude se podíleti premier Giolitti a premier Vesnič bude státi v čele jihoslovanské delegace.

Maloobchodní ceny klesly o 2 procenta

Maloobchodní ceny potravin klesly o dvě procenta během měsíce září, dle sdělení měsíční zprávy statistické úřadovny odboru práce ve Washingtoně. Některé potraviny, zvláště brambory a cukr, poklesly značně v ceně, kdežto u jiných nebylo tak znatelného snížení. Brambory poklesly v ceně o 22 procenta, cukr o 20 procent a zelí o 14 procent. Maloobchodní ceny nepoklesly do té míry jako ceny velkoobchodní. Pokles velkoobchodních cen udává se na pět procent.

Skandinávské země žádají odzbrojení

Z Bruselu se oznamuje: Skandinávské země předložily ve sehůzi Svazu národů v tomto zaště požadavek, aby zahájeny byly kroky v zájmu odzbrojení všech velmocí na základě článku osmého smlouvy Svazu národů. Požadavek tento přišel ve formě noty, podepsané Norskem, Dánskem a Švédskem, žádající, aby Svaz národů provedl první svoji povinnost. Rada Svazu národů odkázala notu tuto námořní a vojenské komisi. V prvním zasedání rady Svazu národů hlavním předmětem jednání bylo odzbrojení a zřízení mezinárodního tribunálu. Jednání toto bylo přísně důvěrné. Skandinávské země postavily se rozhodně proti dosavadnímu plánu na zřízení mezinárodního tribunálu a spojily se k podpoře různých dodatků.

Tři oběti automobilového neštěstí

Z Ashland, Neb., se oznamuje: Tři lidé byli usmrceni a jeden vážně zraněn, když automobil, řízený Jesse Millerem, farmářem z Ithaca, sřítil se s hráze 18 stop vysoké, půl míle severovýchodně od mostu přes řeku Platte v 7 hodin večer v neděli. Usmrceni byli paní Leva Service, 48 roků stará, z Ashland, paní Zella Millerová, 30 roků stará, manželka Jesse Milera a sestra předem jmenované, a slečna Zella Millerová, 17 roků stará, sestra jmenovaných. Miller byl vážně poraněn a bylo nutno jej dopraviti do nemocnice v Ashland. George Hoffman, 80 roků starý, otec slečny Hoffmanové, jenž v automobilu se také nalézal, unikl zranění.

Nota polské vládě v záležitosti Vilny

Nota ohledně situace, utvořené obsazením města Vilny, byla v těchto dnech odevzdána polské vládě zástupci Francie a Anglie ve Varšavě. Nota tato prohlašuje, že spojenecké vlády považují zabrání Vilny za porušení příměří s Litvou, uzavřeného přičiněním Svazu národů a za porušení ujištění, poskytnutých Polskem spojencům a Svazu národů. Nota je psána tonem přátelským, ale pevným. Obě vlády vyslovují naději, že Polsko odmítne zodpovědnost za akci generála Zeligouského a tak poskytne satisfakci Svazu národů, jehož autorita byla otřesena. V notě se praví, že situace tato musí býti brzy vyjasněna, jinak anglická a francouzská vláda budou považovati další zakročení za nutné.

Vládní vydání bude čtyři billiony v příštím roce

Vládní vydání $4,000,000,000 v příštím fiskálním roce bylo předpověděno sekretářem pokladu Houstonem v řeči, kterou v těchto dnech přednesl v konvenci Amerického sdružení bankéřů, jež konala se ve Washingtoně. Sekretář Houston v řeči své vyznačil program vládního pokladničního úřadu pro řízení válečného dluhu a přimlouval se za nejpřísnější hospodárnost netoliko ve vydáních federálních, státních, okresních a municipálních, nýbrž také ve vydání lidu. Naznačil, že program vládní pokladny činí nutnosti, aby udržováno bylo zdanění i po tomto fiskálním roce ne méně nežli $4,000,000,000 ročně.

Válka poškodila příjmy Vatikánu

V důsledku války hlavní zdroje příjmu Vatikánu, Bavorsko, Rakousko, Belgie a Francie, byly tak ochuzeny, že papež byl nucen obrátiti se na Španělsko, latinskou Ameriku a Spojené Státy, praví římský časopis Giornale d'Italia v článku, nadepsaném "Amerika naději papežovou." Časopis připojuje, že v době, kdy Monsignor Bonaventure Cerretti, vatikánský podsekretář státu, odebral se do Ameriky, aby súčastnil se zlatého jubilea kardinála Gibbonse, byly v oběhu pověsti, že byl pověřen, vyjednati v Americe půjčku v obnosu $1,000,000. V pravdě však byl obsazen italským vojskem, sbírkami $1,000,000 mezi americkými katolíky. Monsignor Cerretti, dle sdělení jmenovaného časopisu, obrátil se k Rytířům Kolumbovým. Delegace Rytířů Kolumbových, která nedávno navštívila Vatikán, jak se praví, nabídla papeži $250,000, slíbivši zbývající obnos do millionu sebrati později. Vedle toho, praví časopis tento dále, Rytíři Kolumbovi dali papeži na srozuměnou, že v případě vážných nesnází v Italii, nalezne ochranu a pohostinství v Americe. Když v roce 1870 Řím byl obsazen italským vojskem, francouzská loď po celý rok čekala rozkazy od papeže Pia v Civita Vecchia, a američtí rytíři slíbili, že v případě nové krise americká loď by zaujala posici podobnou.

John Reed pohřben v Kremlu v Moskvě

Tělesné pozůstatky Johna Reeda, amerického spisovatele, který zemřel v těchto dnech následkem tyfu v Moskvě, byly vystaveny po celý týden v dělnickém templu ruského kapitolu, dle sdělení depeše londýnskému časopisu Daily Herald. Čestná stráž, složená ze čtrnácti členů rudé armády, stála u rakve dnem i noci. Slavný pohřeb Reedův za obrovské účasti dělnictva a téměř všech sovětských vůdců konal se dne 24. října. Tělesné pozůstatky Reedovy uloženy byly k věčnému odpočinutí v Kremlu.

Zinověv vypovězen byl z Německa

Švédská vláda odepřela poskytnouti dovolení M. Zinověvu, jednomu z ruských sovětských delegátů do socialistické konference v Halle v Německu, aby projel Švédskem na zpáteční cestě do Ruska. Německá vláda v minulých dnech vypověděla Zinověva ze země, stejně jako Losowského, druhého sovětského delegáta.

Z jednání rady Svazu národů

Rada Svazu národů ve svém zasedání v Bruselu má před sebou celou řadu otázek, jichž uspokojivé řešení je značně tvrdým oříškem. Rada národů rozhodla se odkázati otázku Armenie svrchované radě. Dále jednáno bylo o tom, má-li angličina anebo francština býti úředním jazykem trvalého mezinárodního tribunálu. Rada se rozhodla přijmouti ochranu menšin, které byly přiděleny různým zemím na základě smlouvy rakouské a bulharské. Jmenování komise k urovnání sporu mezi Švédskem a Finskem ohledně Alandských ostrovů bylo schváleno. Členem komise bude nepochybně také Američan, Ignát Jan Paderewski, zastupující Polsko, a A. Waldemar, zastupující Litevsko, přijeli do Bruselu a budou vyslechnuti v záležitosti polsko-litevského sporu.

SPOJENCI ZAHÁJÍ ASI VYJEDNÁVÁNÍ S TURKY

Od podrobení jich brannou mocí bylo nyní upuštěno.

Z Cařihradu se oznamuje, že spojenci upustili od svého plánu, zdolat Turky brannou mocí řeckou a pokusí se nyní o vyjednávání. Zprávy tyto, dle sdělení depeše, pocházejí z věrohodných pramenů.

Velkovezír Damad Ferid paša, který se považuje za nakloněného Angličanům, a celý jeho kabinet resignovali. Nový kabinet je tvořen v naději, že docílí přátelských styků mezi vládou cařihradskou a angorskou.

Mezispojenecká komise, která bude vyjednávati o mír s nacionalisty, odebéře se z Cařihradu do Angory nepochybně v tomto týdnu. Armenští a turečtí nacionalisté oznamují zaujetí města Karsu sbory pod vedením Mustafa Kemala paši.

Ačkoliv mezi Gruzinskem a Armenií se vyjednává o vojenskou allianci, někteří Armeni jsou proti tomu, aby prvně jmenovaná republika vstoupila do jakékoliv dohody s nacionalisty, kteří chystají se k pohybu na Batum a jsou ochotni přepustiti Gruzinsku sporné pohraniční území.

Zástupci Ukrajiny, kteří podíleli se na konferenci v Sebastopolu v těchto dnech konané, vyslovili náhled, že oddělení Ukrajiny od zbytku Ruska by učinilo existenci obou těchto zemí nemožností.

Italští nacionalisté chystají prý převrat

Milánský korrespondent londýnských Times sděluje, že Italii hrozí nebezpečí vojenského pokusu o převrat. "Nacionalistický tisk," praví jmenovaný korrespondent, "volá po vojenském diktátorství jako léku proti bolševismu a mluví o Gabrielu D'Annunziovi jako nejvhodnějším diktátoru. Časopis Avanti, socialistický orgán, však tvrdí, že D'Annunzio nedávno poslal žádost do Moskvy o vojenskou a morální pomoc a byl schválen Leninem jako nástroj sovětské vlády."

Velký zájem o stávku v Anglii v Německu

Z Berlína se oznamuje, že vůdci stávkujících uhlokopů obrátili se na havířskou internacionálu o pomoc. Zprávu toho smyslu přinesl časopis Vorwaerts. Časopis tento připojuje, že němečtí uhlokopové sledují stávku v Anglii s velkým zájmem a poslali depeši anglickým uhlokopům s přáním úspěchu. Celý svět a zvláště Rusko sledují s velkým zájmem tento konflikt, praví se v manifestě uhlokopů, který sepsán byl Losowským a Anzelovičem, ruskými delegáty v Německu a uveřejněn v časopise Rote Fahne, radikálním orgánu v Berlíně.

Řecký král Alexander prý již umírá

Z Athén se oznamuje, že stav krále Alexandra je velice vážný a o jeho zdraví se již počíná pochybovat. Premier Venizelos prohlásil, že dosud doufá v pozdravení se krále Alexandra, avšak že země se musí připraviti pro jakýkoliv případ. Vyslovil naději, že princi Paulu, bratru krále Alexandra, nebude zabráněno, aby zasedl na řecký trůn v případě smrti svého bratra, poněvadž bývalý král Konstantin se, přesvědčí z nadcházejících voleb, že nemá žádné naděje na návrat na trůn.

BRZKÉ SKONČENÍ STÁVKY V ANGLII JE PŘEDPOVÍDÁNO

Přímé vyjednávání mezi vládou a stávkujícími v proudu.

Celá Anglie oddechla si volněji po uveřejnění zprávy v neděli, že je značná naděje na brzké zakončení stávky uhlokopů, v jejíž důsledku veškerý anglický obchod a průmysl byl vážně ochromen. Přímé vyjednávání mezi vládou a vůdci stávkujících uhlokopů právě zahájené může vésti k zakončení stávky ještě v tomto týdnu. Premier Lloyd George, členové kabinetu a zástupci stávkujících uhlokopů konferovali po tři hodiny v neděli v premierově úřední residenci na Downing ulici. Po konferenci bylo oznámeno, že v jednání bude pokračováno.

Členové kabinetu pokračovali v poradě po odchodu delegátů uhlokopů. Také výkonný výbor svazu uhlokopů konal schůzi. Všeobecně převládala naděje, že dojde brzy k zakončení stávky v důsledku přímého vyjednávání mezi uhlokopy a vládou. Žádná strana nesdělila s veřejností povahu tohoto vyjednávání, ale neúředně se sděluje, že vláda je ochotna dáti svůj souhlas k zvýšení mzdy o dva shilingy, dojde-li k zvýšení těžby. Má se všeobecně za to, že brzy dojde k dohodě na základě urovnání sporu, kterou bude možno předložiti uhlokopům ku schválení anebo zamítnutí.

Vzhledem k přímému vyjednávání mezi vládou a uhlokopy odložili železniční zaměstnanci navrhovanou stávku ze sympathie, která by situaci zajisté značně zhoršila.

Rusko má vážný nedostatek pšenice

Ruská sovětská republika má asi 180,000,000 bušlů pšenice ku své disposici tohoto roku, dle prohlášení, uveřejněného v berlínském časopise Rothe Fahne drem. Schlowským, který právě přijel z Moskvy do Berlína. Schlowský praví, že se nalézá v sovětské diplomatické službě a že byl dříve zaměstnán jako legační rada v Bernu. Ve svém prohlášení praví, že Rusko potřebuje 225,000,000 bušlů pšenice, avšak sovětská vláda doufá, že při náležité hospodárnosti se vystačí s přítomným množstvím. Zásobování a dopravní situace v Rusku, dle jeho prohlášení, se lepší. Dr. Schlowský předpověděl, že generál Wrangel, vůdce protibolševických sborů na jihu Ruska bude poražen a odstraněn v několika týdnech. Generál Wrangel má asi 100,000 vojáků, avšak jenom 60,000 mužů tvoří armádu bojovnou, jež pozůstává hlavně z bývalého vojska generála Denikina, který byl poražen.

Nákupní hodnota našeho dollaru vzrůstá

Předválečná nákupní hodnota dollaru se pomaloučku vrací. Od května nákupní hodnota dollaru stoupla o 18 centů, avšak přes to je ještě dlouhá cesta k nákupní hodnotě dollaru z roku 1914, dle výpočtů vládních statistiků. Před pěti měsíci dollar měl cenu 37 centů v nákupní hodnotě při porovnání s předválečnou jeho nákupní mocí, dle sdělení úředních číslic. Nyní má dollar cenu asi 55 centů. Jednou z hlavních příčin stoupnutí nákupní ceny dollaru je okolnost, že lidé nyní neutrácejí tolik jako dříve. Jinou příčinou je zvýšení produkce. Počet stávek se menší a dělnictvo všude jeví ochotu poskytnouti lepší služby za vyplácenou mzdu.